

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ №2
Кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз**

ПОГОДЖЕНО

Директор ДНДЕКЦ —
керівник Експертної служби МВС
України

Сергій КРИМЧУК

2020

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національної академії
внутрішніх справ
генерал поліції другого рангу

Володимир ЧЕРНІЙ

2020

ПРОГРАМА

навчальної практики

для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
2 курсу навчально-наукового інституту №2
Національної академії внутрішніх справ
спеціальність «Право» (081)

КИЇВ - 2020

Укладачі:

А. А. Саковський, директор навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції

Є. В. Білозьоров, заступник директора навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції

Р. М. Примак, в.о. завідувача кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ, капітан поліції

О. С. Кофанова, доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції

Рецензенти:

Самодін А.В. - завідувач кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Татарнікова Т.О. - заступник директора ДНДЕКЦ МВС, кандидат юридичних наук

Програма проходження навчальної практики для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ, спеціальність «Право» (081) обговорена та схвалена на засіданні кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ від 03.09.2020 року, протокол № 2, та рекомендована рішенням Вченої ради НАВС від 12.11.2020 року, протокол № 22.

Програма проходження навчальної практики для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ, спеціальність «Право» (081) [Текст] / Уклад.: А. А. Саковський, Є. В. Білозьоров, Р. М. Примак, О. С. Кофанова. – Київ: НАВС, 2020. 17 с.

Призначена для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ, спеціальність «Право» (081), керівників навчальної практики від Академії – науково-педагогічних працівників кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз, керівників навчальної практики від Експертної служби МВС України – працівників ДНДЕКЦ та НДЕКЦ.

© Національна академія внутрішніх справ, 2020

© Навчально-науковий інститут №2, 2020

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Навчальна практика здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра закладів вищої освіти (далі – ЗВО) зі специфічними умовами навчання є складовою частиною процесу підготовки фахівців, обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття відповідного ступеня вищої освіти.

1.2. Навчальна практика проводиться шляхом безпосередньої участі здобувачів у судово-експертній діяльності Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України (далі - Експертна служба МВС), а також виконання конкретних завдань з урахуванням спеціалізації в межах обов'язків та у відповідності з посадою.

У ході навчальної практики його керівниками від НАВС та керівниками Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України (далі - ДНДЕКЦ) та територіальних підрозділів – науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів (далі - НДЕКЦ) МВС України всебічно вивчаються ділові, моральні й особисті якості здобувачів. Зазначена інформація відображається у характеристиці (додаток 4).

1.3. Проходження навчальної практика здійснюється на основі Програми навчальної практики за індивідуальним планом, який затверджується завідувачем кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 НАВС (додаток 1).

1.4. З метою забезпечення контролю за ходом виконання Програми навчальної практики кожен здобувач під час проходження навчальної практики веде щоденник практики (додаток 2).

1.5. Навчальна практика здобувачів організовується і проводиться відповідно до вимог законів України «Про Вищу освіту», «Положення про Міністерство внутрішніх справ України», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року №878, «Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України», затвердженого Наказом МВС України від 03 листопада 2015 р. № 1343, «Положення про Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр та територіальні науково-дослідні експертно-криміналістичні центри МВС», затвердженого наказом від 31 січня 2017 року № 77, «Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України», затвердженого наказом від 27 червня 2013 року № 621 (зі змінами), «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти в Національній академії внутрішніх справ», затвердженого наказом НАВС від 02.05.2018 №642.

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Метою закріплення та поглиблення одержаних протягом періоду навчання теоретичних знань у здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу навчально-наукового інституту №2 НАВС спеціальність «Право» (081) відповідно до специфіки підготовки (фахівців для Експертної служби МВС України), в яких планується їх призначення після закінчення Національної академії внутрішніх справ (далі – НАВС).

2.2. Завдання навчальної практики:

- набуття навичок самостійної професійної роботи;
- розвиток організаторських здібностей та ініціативи при виконанні обов'язків судового експерта;
- розвиток у осіб, що навчаються, інтересу до науково-дослідної роботи, набуття ними навичок проведення експертних досліджень.

2.3. Термін навчальної практики – з 18.01.2021 по 14.02.2021 (обсяг годин визначається навчальним планом).

III. ОРГАНІЗАЦІЯ, ПРОВЕДЕННЯ І КЕРІВНИЦТВО НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Організацію, проведення навчальної практики, контроль за його проходженням здійснюють ректор НАВС, керівництво навчально-наукового інституту №2 НАВС, науково-педагогічний склад кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз та керівники ДНДЕКЦ та НДЕКЦ, де здобувачі проходять навчальну практику.

3.2. Національна академія внутрішніх справ забезпечує:

3.2.1. Своєчасне прибуття осіб, що навчаються, для проходження навчальної практики до ДНДЕКЦ та НДЕКЦ та призначення керівників навчальної практики від НАВС.

3.2.2. Надання Програми навчальної практики здобувачам.

3.2.3. Завчасне інформування керівників ДНДЕКЦ та НДЕКЦ про терміни проведення навчальної практики та кількісний склад здобувачів.

3.2.4. Проведення інструктажів зі здобувачами, які направляються для проходження навчальної практики.

3.2.5. Проведення організаційних заходів перед виїздом осіб, що навчаються, на практику і здійснення контролю за їх прибуттям до ДНДЕКЦ та НДЕКЦ для проходження навчальної практики.

3.2.6. Ознайомлення здобувачів із системою інформування про хід навчальної практики. Контроль за виконанням ними визначеного розпорядку дня, своєчасність підготовки необхідної документації.

3.2.7. Проведення інструктажів з відповідальними особами від практичного підрозділу, до яких направляються здобувачі для проходження навчальної практики.

3.3. Під час проходження навчальної практики здобувачі підпорядковуються керівникам ДНДЕКЦ та НДЕКЦ, у розпорядження яких вони направлені.

3.4. Керівники практики від НАВС мають право:

3.4.1. Здійснювати контроль за організацією та проходженням навчальної практики осіб, що навчаються, у ДНДЕКЦ та НДЕКЦ.

3.4.2. Перевіряти ведення щоденників і надавати рекомендації про внесення в них змін.

3.4.3. Вносити керівництву ДНДЕКЦ та НДЕКЦ пропозиції щодо усунення виявлених недоліків в організації практики.

3.4.4. Вивчати умови організації та проведення навчальної практики здобувачів.

3.5. Керівники відповідних ДНДЕКЦ та НДЕКЦ зобов'язані:

3.5.1. Визначити конкретні підрозділи, з урахуванням специфіки підготовки здобувачів, які прибули на навчальну практику, створити належні умови для її проведення.

3.5.2. Призначити безпосередніх керівників навчальної практики, закріпити здобувачів за керівниками навчальної практики (не більше двох здобувачів за одним працівником).

3.5.3. Забезпечити своєчасне інформування керівників підрозділів, до яких розподілені здобувачі для проходження навчальної практики, про його строки, мету та порядок організації і проведення.

3.5.4. Здійснювати постійний контроль за організацією та проведенням практики, готувати пропозиції щодо його вдосконалення, підбивати підсумки та аналізувати результати навчальної практики з обов'язковим виставленням загальної оцінки. Копії підсумкових матеріалів направляти до НАВС.

3.5.5. Забезпечити належні умови праці здобувачів під час проходження навчальної практики.

3.5.6. Припинити проходження навчальної практики та направити здобувача до НАВС (з письмовим повідомленням НАВС) у разі систематичного невиконання ним індивідуального плану навчальної практики, недбалого ставлення до виконання обов'язків.

Забороняється залучати здобувачів до завдань, не передбачених програмою навчальної практики та виконання яких пов'язане з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість.

3.6. Керівники ДНДЕКЦ та НДЕКЦ, у яких здобувачі проходять навчальну практику, зобов'язані:

3.6.1. Забезпечити створення належних умов для виконання програми, індивідуального плану навчальної практики в повному обсязі та контроль за їх реалізацією.

3.6.2. Призначити керівників навчальної практики з числа найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний кваліфікаційний рівень, достатній практичний досвід роботи.

3.6.3. Провести інструктажі зі здобувачами, ознайомити їх із завданнями і функціями підрозділу, його структурою, внутрішнім трудовим розпорядком, правилами особистої безпеки та правилами безпеки праці, умовами використання і застосування технічних засобів тощо.

3.6.4. Проводити виховну роботу зі здобувачами.

3.6.5. Передбачити при формуванні розпорядку робочого дня здобувачів час для роботи з законодавчими та нормативно-правовим актами (2-3 години на тиждень).

3.6.7. Контролювати виконання вимог Програми навчальної практики особами, що навчаються, в повному обсязі.

3.6.8. Погоджувати та надавати на затвердження керівництву ДНДЕКЦ та НДЕКЦ звіти за результатами проходження навчальної практики (копію звіту після затвердження надсилати до НАВС).

3.6.9. Затверджувати характеристики на здобувачів.

3.7. Керівники навчальної практики від ДНДЕКЦ та НДЕКЦ зобов'язані:

3.7.1. Ознайомити здобувачів з характером і особливостями роботи.

3.7.2. Здійснювати практичне навчання відповідно до Програми навчальної практики проходження навчальної практики, при цьому проводити роботу, спрямовану на формування у здобувачів навичок і вмінь, що необхідні для успішного виконання поставлених завдань.

3.7.3. Визначати рівень підготовки, ділові та моральні якості здобувачів, їх ставлення до роботи.

3.7.4. Узагальнювати підсумки навчальної практики та подавати звіти на погодження керівникам підрозділів.

3.7.5. Складати характеристики на здобувачів, затверджувати їх у керівництва підрозділу (не пізніше ніж за три дні до закінчення навчальної практики).

У характеристиці мають відобразитися обсяг та кількість виконання Програми навчальної практики проходження навчальної практики, вміння реалізувати набутті знання на навчальній практиці; особисті морально-вольові якості, дисциплінованість, старанність; професійний рівень розвитку; ставлення до роботи в цілому та підсумкова оцінка за навчальну практику. Характеристики направляються до НАВС і долучаються до особових справ осіб, що навчаються.

3.7.7. Готувати пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення навчальної практики.

3.8. Під час навчальної практики здобувачі зобов'язані:

3.8.1. Своєчасно прибути для проходження навчальної практики до ДНДЕКЦ та НДЕКЦ.

3.8.2. Виконувати передбачені Програмою навчальної практики завдання у визначені строки.

3.8.3. Дотримуватися правил особистої безпеки, правил охорони праці, техніки безпеки, установлених правил внутрішнього трудового розпорядку.

3.8.4. Ознайомитися із законодавчими та нормативно-правовими актами, що стосуються діяльності Експертної служби МВС України.

3.8.5. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку підрозділу за місцем проходження навчальної практики.

3.8.6. Вести щоденник та щоденно звітувати безпосередньому керівникові практики про виконану роботу (додаток 2).

3.8.7. Підготувати звіт за результатами проходження навчальної практики (додаток 3) та подати його на погодження і затвердження.

3.9. Здобувачі мають право:

3.9.1. Ознайомлюватися з документами в обсязі завдань, визначених Програмою навчальної практики проходження навчальної практики.

3.9.2. За згодою безпосереднього керівника навчальної практики користуватися технічними та іншими засобами, наявними у підрозділі.

3.9.3. Надавати пропозиції керівництву ДНДЕКЦ та НДЕКЦ та НАВС щодо вдосконалення організації та проведення навчальної практики, а також діяльності структурних підрозділів.

3.9.4. Повідомляти керівництво НАВС та ДНДЕКЦ та НДЕКЦ про випадки порушень вимог законодавства України, нормативно-правових актів МВС України з боку керівника навчальної практики відповідного практичного підрозділу.

3.10. У ході навчальної практики здобувачі зобов'язані вивчити:

- організаційну структуру підрозділу;
- нормативно правове забезпечення діяльності Експертної служби МВС України;
- основні завдання та функції підрозділу;
- основні обов'язки та права працівників підрозділу;
- організаційно-методичні основи планування діяльності експертних підрозділів;
- основні форми взаємодії між Експертною службою МВС України та підрозділами Національної поліції України;
- організацію проведення судових експертиз;
- правила техніки безпеки при проведенні експертних досліджень;
- організаційно-правові форми ведення обліків знярядь кримінальних правопорушень;
- організаційно-правові основи науково-дослідницької діяльності щодо розробки, освоєння і впровадження нових техніко-криміналістичних засобів, експертно-криміналістичних методів і методик виявлення, вилучення та дослідження речових доказів;
- практику узагальнення та поширення передового досвіду у Експертній службі МВС України.
- форми міжнародного співробітництва Експертної служби МВС України.

IV. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Після закінчення навчальної практики особи, що навчаються, подають до НАВС такі документи:

- індивідуальний план (додаток 1),

- щоденник навчальної практики (додаток 2),
- звіт за результатами навчальної практики (додаток 3),
- характеристику-відгук (додаток 4).

4.2. Захист результатів навчальної практики здійснюється у навчально-науковому інституті №2 НАВС протягом перших десяти днів навчального семестру.

4.3. Результати проходження навчальної практики оцінюються комісією з урахуванням попереднього вивчення звітних матеріалів, висновків керівників ДНДЕКЦ та НДЕКЦ, в яких проходила навчальна практика, доповідей здобувачів та їх відповідей на поставлені запитання.

За підсумками захисту навчальної практики особам, що навчаються, виставляється оцінка за наступними критеріями:

оцінка А «відмінно» – відповідний висновок керівника підрозділу, у якому проводилась навчальна практика, правильно оформлені звітні матеріали, змістовна доповідь та повна відповідь на поставлені запитання;

оцінка В «добре» – відповідний висновок керівника підрозділу, у якому проводилась навчальна практика, недовіки в оформленні звітних матеріалів, змістовна доповідь та повна відповідь на поставлені запитання;

оцінка С «добре» – відповідний висновок керівника підрозділу, у якому проводилась навчальна практика, недовіки в оформленні звітних матеріалів, змістовна доповідь, але неповна відповідь на поставлені запитання;

оцінка D «задовільно» – відповідний висновок керівника підрозділу, у якому проводилась навчальна практика, значні технічні недовіки в оформленні звітних матеріалів, поверхнева доповідь та неповна відповідь на поставлені запитання;

оцінка E «задовільно» – відповідний висновок керівника підрозділу, у якому проводилась навчальна практика, суттєві недовіки в оформленні звітних матеріалів, поверхнева доповідь та часткова відповідь на поставлені запитання;

оцінка FX, F «незадовільно» – відповідний негативний висновок керівника підрозділу, у якому проводилась навчальна практика, відсутність звітних матеріалів, доповідь та відповіді на поставлені запитання неповні.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	Непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

4.4. Оцінка за навчальну практику вноситься до залікової книжки,

відомості та відображається в атестації осіб, що навчаються.

4.5. Здобувачі, які не виконали Програму навчальної практики, отримали негативний висновок про якість його відпрацювання або незадовільну оцінку під час захисту навчальної практики, керівником НАВС може бути надано право повторного його проходження в ДНДЕКЦ та НДЕКЦ МВС України, за місцем дислокації НАВС, під час канікулярної відпустки. Після повторного проходження навчальної практики здійснюють його захист. У разі повторного невиконання Програми навчальної практики, отримання негативного висновку про якість його відпрацювання або незадовільної оцінки під час захисту навчальної практики, особи відраховуються з НАВС у встановленому порядку.

4.6. Загальні підсумки навчальної практики і заходи щодо його подальшого вдосконалення обговорюються на нарадах в ДНДЕКЦ та НДЕКЦ МВС України, на засіданнях Вченої ради навчально-наукового інституту №2 НАВС, кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз ННІ №2 НАВС, загальних зборах перемінного складу.

**В.о завідувача кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз
ННІ № 2 НАВС
капітан поліції
_____.09.2020**

Роман ПРИМАК

ПОГОДЖЕНО
**Директор навчально-наукового
інституту № 2 НАВС
підполковник поліції
_____.09.2020**

Андрій САКОВСЬКИЙ

**Начальник відділу
організації та координації
освітнього процесу НАВС
підполковник поліції
_____.09.2020**

Станіслава КОЛОДЕЙЧАК

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри
криміналістичного забезпечення та
судових експертиз
навчально-наукового
інституту № 2 НАВС

Роман ПРИМАК

_____ 2020

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження навчальної практики (П.І.Б.) здобувача ступеня вищої освіти
бакалавра

2 курсу навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
спеціальність «Право» (081)

Термін навчальної практики _____

№	Заплановані заходи	Примітка
1		
2		
3		
4		
5		
6		

Здобувач вищої освіти
_____ 2020

П.І.П.

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

_____ (повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

здобувача _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

інститут, факультет _____

кафедра _____

ступінь вищої освіти _____

напрямок підготовки _____

спеціальність _____ (назва)

_____ курс, група _____

Наказ про закріплення за підрозділом, у якому буде організовано навчальну практику _____
_____ (найменування підрозділу, номер та дата видання наказу)

Строк проведення навчальної практики з _____ по _____.

Відгук і оцінка роботи здобувача керівника навчальної практики від підрозділу ЕС МВС України

Відгук осіб, які перевіряли проходження навчальної практики

Висновок керівника навчальної практики від ВНЗ про проходження навчальної практики

Дата складання заліку " ____ " _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою (словами)	кількість балів (цифрама і словама)	за шкалою ECTS

Керівник навчальної практики від вищого навчального закладу

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Примітки:

- Щоденник заповнюється здобувачем особисто, крім розділу відгуку осіб, які перевіряли проходження навчальної практики.
- Формат бланка щоденника А5 (148 × 210 мм), брошура 8 сторінок разом з обкладинкою з карткового паперу.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Київського
НДЕКЦ МВС України

(посада, П.І.П.)

(підпис, дата)

М.П.

ЗВІТ за результатами проходження навчальної практики

(П.І.П., повне найменування навчального підрозділу)

Зміст звіту

Здобувач вищої освіти

____. ____ .2021 р.

П.І.П.

Керівник навчальної практики

____. ____ .2021 р.

П.І.П.

ПОГОДЖЕНО

**Заступник керівник НДЕКЦ,
де організовано проходження
навчальної практики**

____. ____ .2021 р.

П.І.П.

ХАРАКТЕРИСТИКА-ВІДГУК

на здобувача ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу
навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ
спеціальність «Право» (081)

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові, рік народження)

1. На якій посаді проходив навчальну практику.
2. Ставлення до виконання професійних обов'язків.
3. Виявлені здібності.
4. Професійні якості.
5. Підстави для виставлення оцінки за практику.
6. Оцінка за навчальну практику.

Керівник навчальної практики _____

(посада, прізвище, ініціали)

(підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

ПОГОДЖЕНО

(П.І.П. керівника підрозділу, у якому проходив навчальну практику)

(підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

Місце для печатки

Орієнтовна форма характеристики-відгуку
ХАРАКТЕРИСТИКА-ВІДГУК

На здобувача ступеня вищої освіти
бакалавра 2 курсу ННІ №2 НАВС
спеціальність «Право» (081)
Коваленка Олександра Анатолійовича, 1990 р.н.

За період проходження навчальної практики у відділі (відділення) криміналістичних досліджень Київського НДЕКЦ МВС України, Коваленко О.А. зарекомендував себе з позитивного (негативного) боку.

До виконання службових обов'язків ставиться сумлінно (несумлінно, зазначити, в чому це виявилось). За характером стриманий, дисциплінований, ініціативний (інше). У ставленні до колег по роботі, громадян доброзичливий, вміє налагоджувати та підтримувати нормальні (інші) стосунки.

Коваленко О.А. володіє (не володіє) теоретичними знаннями, необхідними експерту, які успішно реалізує в практичній діяльності. Має (не має) схильність до експертної роботи. Брав (не брав) участь у громадському житті підрозділу. В роботі дотримується (не дотримується) законності.

Програму навчальної практики виконав (не виконав). За результатами навчальної практики заслуговує на оцінку “_____” («відмінно», «дуже добре», «добре», «задовільно», «достатньо», «незадовільно»).

**Начальник відділу
криміналістичних досліджень
Київського НДЕКЦ
МВС України**
____. ____ .2021 р.

П.І.П.

ПОГОДЖЕНО

**Директор
Київського НДЕКЦ
МВС України**
____. ____ .2021 р.

П.І.П.

(завіряється гербовою печаткою)